

'Op dit plekje sta ik zo graag'

Adrie van Luijk

De rustzoeker die in Drente de Dwingelderveldroute fietst naar de Dwingelose Heide, komt ten noordoosten van het brinkdorp Ruinen het bezoekerscentrum Dwingelderveld van Natuurmonumenten tegen. Half in het struikgewas ligt daarbij de bijenstal. Achter een deur vertelt iemand enthousiast over bijen. Bij navraag hoort de toerist, dat hij eigenlijk even bij Koop Kreulen langs moet gaan. Hij woont vlak bij de brink in Ruinen. Zo werd de afspraak gemaakt voor het gesprek.

80 Met een comfortabele bruine leren stoel, een geurige bak koffie en bijen als gespreksonderwerp hebben Koop en ik ons een plek gemaakt in de kamer. We hebben er zin in.

Hij heeft bijen sinds 1969. Het kwam eigenlijk door een kennis die erover vertelde en dat boeide hem. Hij kreeg daarna een korfje in de tuin. Zo is het begonnen. Nu heeft hij zo'n stuk of zes volken. Hij is actief in de subvereniging Ruinen. Dat is met bijna 50 leden een grote vereniging en aan de 23 gastleden kan je zien, dat veel imkers er vinden wat ze zoeken.

Bijen en toeristen

Op weg naar Koop zag ik aan de Oldenhaven buiten de bebouwde kom het bordje 'honing te koop' staan. Die honing komt uit de omgeving. Gereisd wordt er niet veel. Een paar leden gaan naar de wilg en het koolzaad.

Bijen hebben in Ruinen altijd al een goede woonplaats gehad. Ze horen erbij. De boer had ze bij huis, want de stukken grond in het beekdal van de Ruiner Aa en de Es gaven bijna het hele seizoen honing. En er was ook nog de hoge gelegen heide.

Vroeger zochten in Ruinen de imkers elkaar vooral op om gezamenlijk suiker in te kopen. Dat doen ze nu niet meer. Met de groei van het toerisme zijn ze zich meer en meer op de vakantiegangers gaan richten. Meestal waren dat mensen die rust zochten in de natuur. Vaak hadden ze daar ook gerichte belangstelling voor.

Dichtbij de Dwingelose Heide bouwde Natuurmonumenten een bezoekerscentrum en de vroegere voorzitter Klaas Koster en secretaris Jan Slagter kregen gedaan, dat er ook een bijenstal bij kwam. Heel mooi is, dat Natuurmonumenten sindsdien zorgt voor het onderhoud. De imkervereniging levert bijenvolken en imkers om passanten te vertellen over de bijen. Een prachtige samenwerking kwam zo tot stand.

Activiteiten

Nadat de drempels aan de grens van het dorp me in mijn autootje hadden gedwongen tot gepaste rust zag ik op de Ruinerbrink, met een mooi beeld van een schaap, een stuk of 15 linden, die nog net niet in bloei waren. De hoogste stonden er al langer, maar de rest is daar volgens Koop met het laatste geld van vóór de gemeentelijke herindeling bijgezet. Hij filosofeert: 'De grond van de brink is eigenlijk te droog voor een goede oogst van lindehoning. Dat komt misschien één keer in de zes jaar voor'. Ik vraag naar de aanmelding van nieuwe leden en noem daarbij de nieuwbouwwijk, die Ruinen ook heeft. Ieder jaar organiseren ze een kennismakingscursus voor zo'n 10 tot 15 mensen. Voorzitter Jan Tissing en secretaris Jan Mansier geven die. Ze vragen daar ook bij naburige subverenigingen aandacht voor. Dus er komt op z'n tijd wel een nieuw lid bij. Een enkele keer doet zo iemand een beroep op de vereniging voor een plaats voor een volk. Dan wordt er onderling wat geregeld. Er is verder geen verenigingsstal. De stal bij het bezoekerscentrum is daar niet voor. Er kunnen acht volken staan, maar die zijn voor de demonstraties.

Twee kramen paraat

Subvereniging Ruinen heeft een heel actieve voorlichtingscommissie. Koop verwijst naar de jaarlijkse info, die hij zelf maakt op de computer. Het voorwoord van voorzitter Jan Tissing is geschreven in het Drents, voor veel leden een feest van herkenning.

De laatste tijd gaat Koop op z'n tijd met de digitale camera op stap voor de info. In de aflevering van 2003/2004 stond bijvoorbeeld een foto van een stal van een van de leden. En natuurlijk staan er foto's in van de verschillende activiteiten.

De commissie heeft twee kramen met materialen paraat staan op een aanhangwagen op de deel van standplaatshouder Jan ten Oever. De kramen worden gebruikt als de Drentse rijwielvierdaagse twee of vier dagen, afhankelijk van de route van dat jaar, door Ruinen komt. Maar ook voor de Oogstdag in Lhee. Daar komen zeker 5.000 bezoekers voor alles wat met de rogge te maken heeft. En natuurlijk op de brinkavonden die zes keer per jaar in Ruinen gehouden worden. Altijd geven ze voorlichting en er wordt menige pot honing verkocht, wat goed is voor de betrokken imker maar ook voor de verenigingskas. In de info vind ik een schema van alle activiteiten in de periode mei tot en met augustus. Er moeten

In het bos van een particulier staan de kasten.

Foto: Peter Linarz

verschillende weken bij zijn, dat de commissie zeker twee keer aan de bak moet. Ik heb er bewondering voor hoe goed Ruinen elke aanleiding weet uit te buiten om naar buiten te treden en actief te zijn. En dan hebben we het nog niet gehad over de boelavond, de praatavonden en de vergaderingen die buiten het seizoen gehouden worden.

Koninginnenteelt

Anderhalf uur later gaan we op stap. Eerst kijken we even in de schuur, waar Koop zijn spullen voor de koninginnenteelt heeft. Hij is er net mee begonnen. In de garage laat hij me een handig apparaat zien. Daarmee scheidt hij de jonge bijen, die vanwege hun specifieke functies bij de koninginnenteelt nodig zijn, van het volk om ze door een speciale rechthoekige trechter in de zesramer te kunnen doen.

Stal bij bezoekerscentrum

We rijden naar het bezoekerscentrum bij het buurtschap Benderse. Het heeft een opvallend begroeid dak. Die dag is het gesloten, omdat er een uitvaartplechtigheid gehouden wordt. Bij de entree worden we staande gehouden, maar mogen verder naar de afzonderlijk staande bijenstal. We komen door de eerste deur in de afgesloten ruimte voor bezoekers. Die is met ramen afgescheiden van de eigenlijke stal. Bijen kunnen er niet komen. De toeschouwers kunnen de imker horen, omdat het geluid hoger door een open kozijn met horrengaas komt. Zo hebben ze door het glas mooi zicht op de voorkant van de kasten met de imker erachter. In de ruimte staat een demonstratiekast met drie broedramen boven elkaar. De bijen kunnen door een lange vierkante buis van plexiglas naar buiten. Koop heeft het idee, dat de buis eigenlijk wat te lang is voor de bijen. Ze vinden soms moeilijk de weg. Mooi

is wel, dat hij op de goede hoogte zit voor kinderen. Die kunnen de bijen van dichtbij goed zien. Soms ook de naaktslakken trouwens. In de ruimte hangt een selectie van de bekende set foto's van het Bijenhuis. We gaan door de tweede deur ook even de imker ruimte binnen achter de kasten. Koop noemt de namen van vier imkers, die daar een of twee kasten hebben staan. Er is nog een vijfde, een vrouw die zich kwalificeert als 'B.I.I.O.' (=Beginnend Imker In Opleiding). Dit dan volgens het opschrift op de kast. Boven ons hoofd ligt op de dakbalken een enorme korf, die gebruikt wordt voor PR-activiteiten. We kunnen er niet lang blijven. Koop heeft gisteren gecontroleerd en de bijen hebben daar geen goede herinnering aan.

Onderdrukken van zwermneiging

We rijden naar de Galgenberg aan de zuidkant van de Ruiner Aa vlakbij het plaatsje Anholt. Staande met de rug naar het hek zien we even verderop de rand van de heide liggen. Gegarandeerd dat de bijen daarheen vliegen als ze in bloei staat. Het hek gaat open en langs een smal pad door het bos komen we op een open plek, waarop twee rekken vier blankhouten kasten staan. Twee daarvan zijn even hoog als mijn eigen kasten, twee broedkamers en een honingkamer, maar de derde is een stapel van drie broedkamers en de vierde heeft zelfs vier broedkamers met daarop een honingkamer. Om de carnica-eigenschappen van zijn volken zuiver te houden aaltstert Koop niet om de zwermneiging te onderdrukken. Hij hangt het broed op afstand in een extra opgezette broedkamer. Zo wil hij de koningin zo'n drie tot vier jaar behouden.

Koop vertelt graag en weet veel, ook over zaken die niets met bijen te maken hebben. Zoals over de oorsprong van de naam Galgenberg en over het feit dat hij er nooit de plant 'alruin' gevonden heeft. De 'alruinplant' komt – in mythologische literatuur – voor op plaatsen waar mensen zijn omgebracht, zoals wellicht ook op de Galgenberg. Intussen lopen we langs de kasten verder naar een volgende open plek aan de rand van het bos. Daar kijken we uit over een mooi beekdal, de madelanden, met een kleurige bloemenzee en veel fris en weelderig groen. Daarboven de junizon van elf uur. En dan snap ik waarom mensen lang geleden besloten te gaan wonen in een brinkdorp aan de Ruiner Aa. Koop zegt: 'Op dit plekje sta ik zo graag'. En dan hoeft je even niets te zeggen. Dan mag het stil vallen. We lopen naar de auto en rijden terug. Ik verwonder me erover, hoe vertrouwd hij me werd in die drie uur dat we samen bezig waren over de bijen. Koop, bedankt.